

.....เอกสารเผยแพร่เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ชุด

รัฐ ' รักรักษ์พลังงาน

กฎหมายอนุรักษ์พลังงาน
สำหรับโรงงานและอาคารควบคุม

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.)

กระทรวงพลังงาน

คำนำ

พลังงานเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เราใช้พลังงานในการผลิตกระแสไฟฟ้า การคมนาคมขนส่ง การบริการและการผลิต ทั้งในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การใช้พลังงานในประเทศโดยเฉพาะน้ำมันเชื้อเพลิงนับวันมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกที ในขณะที่ประเทศของเราไม่มีแหล่งน้ำมันเพียงพอกับความต้องการ ในแต่ละปีรัฐจึงต้องสูญเสียงบประมาณในการนำเข้าน้ำมันดิบเป็นจำนวนมหาศาล

แหล่งน้ำมันในโลกก็มีจำนวนจำกัดและต้องหมดไปในวันหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แนวโน้มราคาน้ำมันจึงมีแต่จะสูงขึ้น ประเทศผู้นำเข้าน้ำมันอย่างประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องรณรงค์สร้างความร่วมมือร่วมใจกันอนุรักษ์พลังงาน เพื่อให้สามารถใช้พลังงานที่เราต้องซื้อมาด้วยราคาแพงให้คุ้มค่าที่สุด การรณรงค์อนุรักษ์พลังงานต้องทำในทุกส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐและเอกชน

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) กระทรวงพลังงาน ได้ตระหนักถึงปัญหาเร่งด่วนดังกล่าวและเล็งเห็นความสำคัญของปัญหาด้านพลังงานที่ทุกคนควรมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการอนุรักษ์พลังงาน จึงได้จัดทำเอกสารขึ้น

2 ชุด ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ชุด **รู้ 'รักษ์พลังงาน จำนวน 16 เล่ม** สำหรับประชาชนทั่วไป โรงงานและอาคาร เพื่อให้เกิดความตระหนัก รู้เท่าทัน รู้วิธีประหยัดพลังงานอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนั้นยังได้จัดทำ **คู่มือชุดความรู้ จำนวน 8 เล่ม** เพื่อใช้เป็นแนวทางการอนุรักษ์พลังงาน สำหรับภาคอุตสาหกรรมและภาคการบริการ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตและบริการ และเป็นการลดการใช้พลังงานของประเทศลงได้อีกด้วย

พพ. หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารทั้งสองชุดจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ใช้งาน และประชาชนทั่วไป และก่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานจนปรากฏผลลัพธ์จริง พร้อมทั้งจะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การอนุรักษ์พลังงานเร็วยิ่งขึ้น

หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติมหรือต้องการคำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และการแก้ไขปัญหาการอนุรักษ์พลังงานด้านต่างๆ สามารถติดต่อที่หน่วยลูกค้าสัมพันธ์ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) กระทรวงพลังงาน

หมายเลขโทรศัพท์ 0-2226-2311 หรือ www.dede.go.th E-mail: dedeoss@dede.go.th

รายชื่อเอกสารเผยแพร่ชุด รู้ 'รักษ์พลังงาน

จำนวน 16 เล่ม

1. รู้เท่าทันสถานการณ์พลังงาน
2. การเลือกใช้วัสดุเพื่ออนุรักษ์พลังงาน
3. กฎหมายอนุรักษ์พลังงานสำหรับ
โรงงานและอาคารควบคุม
4. การจัดองค์กรเพื่ออนุรักษ์พลังงาน
5. การจัดการการใช้พลังงานไฟฟ้า
6. ระบบทำความเย็น
7. ระบบแสงสว่าง
8. ระบบไอน้ำ
9. ระบบอากาศอัด
10. มอเตอร์
11. ตู้เย็นพาณิชย์
12. เครื่องปรับอากาศในบ้าน
13. ไฟฟ้าแสงสว่างสำหรับบ้านพักอาศัย
14. เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน
15. ปั๊มน้ำในบ้าน
16. การใช้รถยนต์อย่างประหยัด

รายชื่อคู่มือชุดความรู้

จำนวน 8 เล่ม

1. โรงแรม
2. อาคารสำนักงาน
3. ห้างสรรพสินค้า
4. โรงพยาบาล
5. อุตสาหกรรมสิ่งทอ
6. อุตสาหกรรมกระดาษ
7. อุตสาหกรรมอาหาร
8. อุตสาหกรรมโลหะมูลฐาน

หมายเหตุ

● เอกสารที่มีสันสี น้ำเงิน ส้ม เขียว	สำหรับประชาชนทั่วไป
● เอกสารที่มีสันสี น้ำเงิน ส้ม	สำหรับอาคารและโรงงาน
● เอกสารที่มีสันสี น้ำเงิน	สำหรับโรงงาน
● เอกสารที่มีสันสี ส้ม	สำหรับอาคาร
● เอกสารที่มีสันสี เขียว	สำหรับบ้านพักอาศัย

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	6
บทที่ 1 หน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าของโรงงานและอาคารควบคุม	8
บทที่ 2 มาตรการส่งเสริมและช่วยเหลือ	18
บทที่ 3 สรุป	19
เอกสารอ้างอิง	20

บทนำ

วิกฤตการณ์ขาดแคลนน้ำมันที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าการอนุรักษ์พลังงานเป็นเรื่องสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง จึงมีการแสวงหามาตรการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในรูปแบบต่างๆ และในที่สุดรัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ขึ้น รวมทั้งพระราชกฤษฎีกาและกฎกระทรวงต่างๆ ที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2535 กำหนดให้กลุ่มเป้าหมาย คือโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม มีหน้าที่ต้องดูแลการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินการอนุรักษ์พลังงานอย่างเป็นระบบ ดังนั้นเจ้าของโรงงานและผู้บริหารอาคารธุรกิจจำเป็นต้องตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ ขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ และบริการที่รัฐจัดเตรียมไว้ให้ เพื่อที่จะปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

การอนุรักษ์พลังงาน หมายถึง การผลิตและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้ที่จะต้องดำเนินการอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ เจ้าของโรงงานควบคุม ซึ่งหมายความรวมถึงผู้รับผิดชอบในการบริหารโรงงานและเจ้าของอาคารควบคุม ซึ่งหมายความรวมถึงบุคคลอื่นที่ครอบครองอาคารด้วย

โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมที่อยู่ ภายใต้พระราชบัญญัตินี้จะต้องมีลักษณะการใช้พลังงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. โรงงาน/อาคารเดียวหรือหลายโรงงาน/อาคารภายใต้เลขที่บ้านเดียวกัน ที่ได้รับอนุมัติจากผู้จำหน่ายพลังงาน ให้ใช้เครื่องวัดไฟฟ้า หรือติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้าชุดเดียว หรือหลายชุดรวมกันขนาดตั้งแต่ 1,000 กิโลวัตต์ หรือ 1,175 กิโลวัตต์แอมแปร์ขึ้นไป หรือ

2. โรงงาน/อาคารเดียวหรือหลายโรงงาน/อาคารภายใต้เลขที่บ้านเดียวกัน ที่ใช้ไฟฟ้าจากระบบของผู้จำหน่ายพลังงานความร้อนจากไอน้ำจากผู้จำหน่ายพลังงาน หรือพลังงานสิ้นเปลืองอื่นจากผู้จำหน่ายพลังงาน หรือของตนเองอย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกัน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ผ่านมา มีปริมาณพลังงานทั้งหมดเทียบเท่าพลังงานไฟฟ้าตั้งแต่ 20 ล้านเมกะจูลขึ้นไป

การอนุรักษ์พลังงานในโรงงาน

การอนุรักษ์พลังงานในโรงงาน ได้แก่

1. การปรับปรุงประสิทธิภาพของการเผาไหม้เชื้อเพลิง
2. การป้องกันการสูญเสียพลังงาน
3. การนำพลังงานที่เหลือจากการใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่
4. การเปลี่ยนไปใช้พลังงานอีกประเภทหนึ่ง
5. การปรับปรุงการใช้ไฟฟ้าด้วยวิธีปรับปรุงตัวประกอบกำลังไฟฟ้าการลดความต้องการพลังไฟฟ้าสูงสุดในช่วงความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุดของระบบการใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าให้เหมาะสมกับภาระและวิธีการอื่น
6. การใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสูง ตลอดจนระบบควบคุมการทำงานและวัสดุที่ช่วยในการอนุรักษ์พลังงาน
7. การอนุรักษ์พลังงานโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การอนุรักษ์พลังงานในอาคาร

การอนุรักษ์พลังงานในอาคาร ได้แก่

1. การลดความร้อนจากแสงอาทิตย์ที่เข้ามาในอาคาร
2. การปรับอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการรักษาอุณหภูมิภายในอาคารให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
3. การใช้วัสดุก่อสร้างอาคารที่จะช่วยอนุรักษ์พลังงาน ตลอดจนการแสดงคุณภาพของวัสดุก่อสร้างนั้นๆ
4. การใช้แสงสว่างในอาคารอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การใช้และการติดตั้งเครื่องจักร อุปกรณ์ และวัสดุที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร
6. การใช้ระบบควบคุมการทำงานของเครื่องจักรและอุปกรณ์
7. การอนุรักษ์พลังงานโดยวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หน้าที่ความรับผิดชอบ 1 ของเจ้าของโรงงาน และอาคารควบคุม

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 คือการกำหนดให้เจ้าของโรงงาน และเจ้าของอาคารควบคุมดำเนินการอนุรักษ์พลังงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสามารถสรุปหน้าที่สำคัญ ตามที่บัญญัติไว้ได้ ดังนี้

- จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน
- ส่งข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การใช้พลังงาน และการอนุรักษ์พลังงาน
- บันทึกข้อมูลการใช้พลังงาน การติดตั้ง หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ที่มีผลต่อการใช้พลังงาน

และการอนุรักษ์พลังงาน

- กำหนดเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน
- ตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์

พลังงาน

1.1 จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุม มีหน้าที่จัดหา ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานอย่างน้อย 1 คน ไว้ประจำที่โรงงานหรืออาคาร ควบคุมแต่ละแห่ง ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานของโรงงานควบคุมเรียกว่า "ผสร." ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานของอาคารควบคุมเรียกว่า "ผขอ." เมื่อจัดหาผู้รับผิดชอบด้านพลังงานได้แล้วต้องแจ้งชื่อให้กับกรมพัฒนา พลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานทราบภายใน 180 วัน

1.1.1 ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- เป็นผู้สำเร็จการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์พลังงานที่กระทรวงพลังงานจัดขึ้นหรือให้ความเห็นชอบ
- เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และมีประสบการณ์การทำงานในโรงงาน หรืออาคารอย่างน้อย 3 ปี โดยมีผลงานด้านการอนุรักษ์พลังงานตามการรับรองของเจ้าของโรงงานควบคุม หรือเจ้าของอาคารควบคุม
- เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาทางวิศวกรรมศาสตร์ หรือทางวิทยาศาสตร์ โดยมีผลงานด้านการอนุรักษ์พลังงานตามการรับรองของเจ้าของโรงงานควบคุม หรือเจ้าของอาคารควบคุม

1.1.2 ภาระหน้าที่ของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน มีดังนี้

- บำรุงรักษาและตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานเป็นระยะ
- ปรับปรุงวิธีการใช้พลังงานให้เป็นไปตามหลักการอนุรักษ์พลังงาน
- รับรองข้อมูลที่เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมส่งให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานตามระยะเวลาที่กำหนด
- ควบคุมดูแลการบันทึกข้อมูลการใช้พลังงาน การติดตั้ง หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ที่มีผลต่อการใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ และรับรองความถูกต้องของการบันทึกดังกล่าว
- ช่วยเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม ในการกำหนดเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม
- รับรองผลการตรวจสอบ หรือวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน

● ช่วยเจ้าของโรงงานควบคุม หรือเจ้าของอาคารควบคุมปฏิบัติตามคำแนะนำของอธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ในกรณีที่ยกข้อยกเว้นให้แก้ไขเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานให้ถูกต้อง

บทลงโทษ

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 บัญญัติบทกำหนดโทษไว้ ดังนี้

● เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมผู้ใด ไม่จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท (มาตรา 55)

● เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมผู้ใด รับรองผลการอนุรักษ์พลังงานของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน อันเป็นเท็จต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 57)

1.2 ส่งข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมจะต้องส่งข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต (เฉพาะโรงงานควบคุม) การใช้งานอาคาร (เฉพาะอาคารควบคุม) การใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน โดยใช้แบบฟอร์มตามที่กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงานจัดเตรียมไว้ (บพร.1 สำหรับโรงงานควบคุม และ บพอ.1 สำหรับอาคารควบคุม) โดยสามารถขอได้ที่หน่วยลูกค้าสัมพันธ์ในวันและเวลาทำการราชการ หรือ Download ได้ที่ www.dede.go.th

1.2.1 ระยะเวลาการส่งข้อมูล

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุม จะต้องส่งข้อมูลปีละ 2 ครั้ง

ครั้งแรก ส่งข้อมูลรายเดือนของเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ภายในเดือนกรกฎาคมของปีนั้น

ครั้งที่สอง ส่งข้อมูลรายเดือนของเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม ภายในเดือนมกราคมของปีถัดไป

1.2.2 วิธีการส่งข้อมูล

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมสามารถส่งข้อมูลไปยังกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานโดยตรง โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานจะออกไปรับให้ทันทีที่ได้รับข้อมูล และถือเอาวันที่ในใบรับเป็นวันส่งข้อมูล

หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยถือเอาวันที่ลงทะเบียนเป็นวันที่ส่งข้อมูล

หรือส่งทางโทรสาร โดยถือเอาวันที่ส่งโทรสารเป็นวันส่งข้อมูล แต่การส่งข้อมูลนี้จะมีผลสมบูรณ์เมื่อได้ส่งแบบฟอร์มฉบับจริงไปยังกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานภายใน 7 วัน นับตั้งแต่วันครบกำหนดการส่งข้อมูล หากไม่ส่งแบบฟอร์มฉบับจริงตามไปภายในเวลาที่กำหนด ถือว่าไม่ได้มีการส่งข้อมูลดังกล่าว

หรือส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แบบเข้ารหัสลับ (ปัจจุบันกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานยังไม่ได้ประกาศใช้เป็นทางการ แต่โรงงานควบคุมและอาคารควบคุมสามารถส่งด้วยระบบ E-form เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนจะมีการประกาศ)

1.2.3 เนื้อหาของข้อมูลที่ต้องส่ง

ข้อมูลทั่วไปของโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม ได้แก่ ชื่อโรงงานและอาคาร สถานที่ตั้ง ประเภท/กิจการของโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม ระยะเวลาการทำงาน เป็นต้น

ข้อมูลการผลิต (เฉพาะโรงงานควบคุม) ได้แก่ ผลผลิตหลัก วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิต ปริมาณการผลิตต่อเดือน ชั่วโมงการทำงานจริงในเดือนต่าง ๆ ของช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

ข้อมูลการใช้ประโยชน์ในอาคาร (เฉพาะอาคารควบคุม) เช่น จำนวนห้องพักที่จำหน่ายได้ในแต่ละเดือนของโรงแรม จำนวนคนไข้ในของแต่ละเดือนของโรงพยาบาล เป็นต้น ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

ข้อมูลการใช้พลังงาน ให้ระบุการใช้พลังงานทุกประเภทที่ใช้ในโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม เช่น การใช้เชื้อเพลิงต่าง ๆ เช่น น้ำมันเตา น้ำมันดีเซล ตลอดจนไอน้ำ เป็นต้น ในเดือนนั้น ๆ

ข้อมูลการอนุรักษ์พลังงาน และผลการตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

บทลงโทษ

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 บัญญัติกำหนดโทษไว้ ดังนี้

- เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมที่ไม่ส่งข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การใช้พลังงาน และการอนุรักษ์พลังงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ว่า ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท (มาตรา 56)
- ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานที่รับรองข้อมูลอันเป็นเท็จ ซึ่งเจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมต้องส่งให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 57)

1.3 บันทึกรายการใช้พลังงาน การติดตั้ง หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ที่มีผลต่อการใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุม ต้องจัดให้มีการบันทึกข้อมูลการใช้พลังงาน การติดตั้ง หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ที่มีผลต่อการใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน ตามแบบฟอร์มที่กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้จัดเตรียมไว้ โดยขอที่หน่วยลูกค้าสัมพันธ์ได้ทุกวันในเวลาราชการ

1.3.1 การบันทึกข้อมูล

ให้บันทึกข้อมูลเป็นรายเดือนประจำทุก ๆ เดือน โดยครั้งแรกให้บันทึกข้อมูลในแต่ละส่วนโดยละเอียด สำหรับการบันทึกข้อมูลในเดือนต่อไป ถ้าข้อมูลในตารางใดไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดือนก่อน อาจระบุเพียงว่าข้อมูลในตารางนั้นเหมือนกับข้อมูลของเดือนใดที่ได้บันทึกไว้แล้วก็ได้ (ดูรายละเอียดข้อ 1.3.4)

1.3.2 การรับรองข้อมูล

ข้อมูลที่ได้นับที่กลงในแบบฟอร์มแล้ว ให้ผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน (ผสร. หรือ ผขอ.) ลงนามรับรองความถูกต้องในแผ่นสุดท้ายของแบบฟอร์ม พร้อมทั้งระบุจำนวนแผ่นข้อมูลที่รับรองด้วย

1.3.3 การเก็บรักษาแบบบันทึกข้อมูล

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมจะต้องเก็บรักษาแบบบันทึกข้อมูลที่ได้นับที่กลงไว้ที่โรงงานหรืออาคารไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อประโยชน์ในการใช้งานและการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่

1.3.4 เนื้อหาการบันทึกข้อมูล

ส่วนของโรงงานควบคุม

ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อโรงงาน สถานที่ตั้ง ประเภทของอุตสาหกรรม ระยะเวลาการทำงาน กำลังการผลิตติดตั้ง ได้แก่ ลำดับที่และชนิดของผลผลิตแต่ละชนิด ปริมาณและหน่วยของกำลังผลิตที่ติดตั้ง รายละเอียด และคำอธิบายอื่นๆ เพิ่มเติมถ้าหากมี เช่น กำลังการผลิต...ตัน/วัน ในการทำงาน 24 ชั่วโมง เป็นต้น

ข้อมูลการผลิต ได้แก่ ลำดับที่ และชื่อชนิดของผลผลิตแต่ละชนิด ชั่วโมงการทำงานจริง และปริมาณผลผลิตที่ผลิตได้ในเดือนนั้นๆ หน่วยของการผลิตและกรอกข้อความอื่นๆ ที่ต้องการชี้แจงเพิ่มเติม

ข้อมูลการใช้พลังงาน ได้แก่ ปริมาณการซื้อพลังงานไฟฟ้า การใช้พลังงานไฟฟ้าในระบบการผลิต ระบบปรับอากาศ ระบบแสงสว่าง ปริมาณการใช้เชื้อเพลิงทุกประเภท

ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ติดตั้งใช้งาน ซึ่งมีผลต่อการใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน ได้แก่ ชนิดและรายละเอียดของเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ เช่น หม้อแปลงไฟฟ้า ระบบปรับอากาศ ระบบแสงสว่าง อุปกรณ์อุ่นน้ำร้อน พัดลม ปั๊มน้ำ สถานที่ใช้เครื่องจักรหรืออุปกรณ์นั้นๆ

ข้อมูลการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ และมาตรการ/โครงการอนุรักษ์พลังงาน ให้ระบุรายละเอียดที่ได้ดำเนินการในเดือนนั้นๆ เช่น ดำเนินการอย่างไรกับระบบหรือเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ใดๆ ระยะเวลาดำเนินการของแต่ละมาตรการ/โครงการ งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งผลการประหยัดในแต่ละมาตรการ/โครงการ

ส่วนของอาคารควบคุม

ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่ออาคาร สถานที่ตั้ง ประเภท/กิจการ การใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้งานจริงในแต่ละเดือน รายละเอียดของผู้รับผิดชอบด้านพลังงาน

ข้อมูลลักษณะอาคาร ให้แสดงรายละเอียดของพื้นที่อาคารควบคุม ได้แก่ จำนวนชั้น ความสูง แต่ละชั้น พื้นที่ จอดรถ พื้นที่ใช้สอย พื้นที่ปรับอากาศ เป็นต้น

ข้อมูลการใช้พลังงาน ให้ระบุปริมาณการซื้อพลังงานไฟฟ้า ปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้าแยกตามระบบปรับอากาศ ระบบแสงสว่าง ปริมาณการใช้ เชื้อเพลิงทุกประเภท ค่าใช้เชื้อเพลิงในแต่ละเดือน การใช้เชื้อเพลิงในเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ต่างๆ เช่น หม้อไอน้ำ เครื่องทำน้ำร้อน เครื่องอบผ้า เครื่องทำน้ำกลั่น เป็นต้น

ข้อมูลเกี่ยวกับการติดตั้งเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ที่มีผลต่อการใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน ได้แก่ รายละเอียดของหม้อแปลงไฟฟ้า ระบบปรับอากาศแบบหน่วยเดียว ระบบปรับอากาศแบบรวมศูนย์ ระบบแสงสว่าง หลอดไฟฟ้าชนิดต่างๆ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า เป็นต้น

บทลงโทษ

- พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 บัญญัติบทกำหนดโทษไว้ดังนี้

- เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมผู้ใดไม่จัดให้มีการบันทึกข้อมูลการใช้พลังงาน การติดตั้ง หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร หรืออุปกรณ์ที่มีผลต่อการใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท (มาตรา 56)

- เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมผู้ใด ไม่เก็บรักษาบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ประจำที่โรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุม เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท (มาตรา 56)

- ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานผู้ได้รับรองการบันทึกข้อมูลของโรงงานควบคุมหรืออาคารควบคุมดังกล่าวข้างต้น อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 57)

1.4 กำหนดเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุม ต้องกำหนดเป้าหมายและแผนการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งดำเนินการอนุรักษ์พลังงานให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมายนั้น เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุม ต้องจัดทำรายงานเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานตามมาตรฐานการอนุรักษ์พลังงานที่กำหนดในกฎหมายและจัดส่งให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานทุก 3 ปี

โดยฉบับแรกจะต้องจัดส่งภายใน 1 ปี หลังจากวันที่ 29 เมษายน 2548 ที่กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานฉบับปรับปรุงใหม่มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย โดยแนบรายละเอียดข้อมูลและผลการตรวจสอบและวิเคราะห์การใช้พลังงานของมาตรการที่กำหนดไว้ในเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานนั้นมาด้วย รายงานฯ ควรครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้

- การประเมินศักยภาพด้านเทคนิค
- การกำหนดมาตรการเป้าหมายและการคำนวณผลตอบแทนทางการเงิน
- การจัดทำแผนปฏิบัติการ

การกำหนดเป้าหมายและมาตรการควรคำนึงถึงลำดับความสำคัญของมาตรการดังนี้

- 1) มาตรการที่ต้องดำเนินการให้บรรลุมาตรฐานของกฎกระทรวงเป็นอันดับแรก
- 2) มาตรการอื่น ๆ นอกเหนือที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เป็นอันดับรองลงมา

นอกจากนั้นจึงควรพิจารณาถึงผลกระทบต่อการดำเนินการในแต่ละมาตรการ เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการด้วย เช่น ปัญหาด้านเทคนิค ปัญหาด้านการตลาด หากจำเป็นต้องหยุดเครื่องจักร เพื่อดำเนินการปรับปรุง ฯลฯ เพื่อนำมาเป็นคำอธิบายประกอบ การกำหนดมาตรการและลำดับความสำคัญ

รายงานดังกล่าวนี้โรงงานควบคุมและอาคารควบคุมสามารถจัดทำด้วยตนเองได้ หากมีความพร้อม และในกรณีที่ต้องการดำเนินการใดในการกำหนดเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานนั้น มีลักษณะที่อยู่ในประเภทที่ได้กำหนดในวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกรหรือเป็นวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยสถาปนิกผู้ดำเนินการดังกล่าว ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม หรือวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามแต่กรณี

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่โรงงานควบคุมและอาคารควบคุมในการจัดทำรายงาน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้จัดทำข้อเสนอแนะโดยละเอียด ตลอดจนรูปแบบรายงานไว้แล้ว โดยติดต่อขอได้ที่หน่วยลูกค้าสัมพันธ์ในวันเวลาทำการราชการ หรือ Download ได้ที่ www.dede.go.th

กรณี อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานเห็นว่าเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานดังกล่าวไม่ถูกต้อง เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุม ต้องนำไปแก้ไขใหม่ให้ถูกต้องตามคำแนะนำ

บทลงโทษ

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 บัญญัติกำหนดโทษไว้ดังนี้

- เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมผู้ใด ไม่มีการกำหนดเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งไม่ตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานให้กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน 100,000 บาท (มาตรา 56)

1.5 ตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน

เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมต้องมีการตรวจสอบและวิเคราะห์ พร้อมทั้งรายงานผลการปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานที่กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงานได้ให้ความเห็นชอบแล้ว โดยจะต้องรายงานผลการตรวจสอบและวิเคราะห์ไว้ในส่วนที่ 4 ของแบบส่งข้อมูลการวัดการใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงานสำหรับโรงงานควบคุม (แบบ บพร.1) หรือส่วนที่ 3 ของแบบส่งข้อมูลการใช้งาน

ของอาคาร การใช้พลังงานและการอนุรักษ์พลังงานสำหรับอาคาร
ควบคุม (บพอ.1) โดยเนื้อหาของรายงานจะครอบคลุม

- ชื่อมาตรการที่ตรวจสอบ
- ระยะเวลาตามแผน
- ระยะเวลาที่ดำเนินการจริง
- สถานภาพการดำเนินการ
- การลงทุนที่ระบุตามแผน
- การลงทุนจริง
- ผลการอนุรักษ์พลังงาน
- ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ
- ความเห็นและข้อเสนอแนะ

บทลงโทษ

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 บัญญัติกำหนดโทษไว้ ดังนี้

- เจ้าของโรงงานควบคุมหรือเจ้าของอาคารควบคุมผู้ใดไม่ตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานดังกล่าวข้างต้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาท (มาตรา 56)
- ผู้รับผิดชอบด้านพลังงานผู้ใด รับรองรายงานผลการตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 57)

2 มาตรการส่งเสริมและช่วยเหลือ

เพื่อส่งเสริมการดำเนินการด้านอนุรักษ์พลังงาน พพ. มีมาตรการสนับสนุนทั้งในด้านวิชาการ และด้านการเงิน ในหลายๆ มาตรการ อาทิ เงินหมุนเวียนเพื่อการอนุรักษ์พลังงาน การอนุรักษ์พลังงานแบบมีส่วนร่วม สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อการอนุรักษ์พลังงานฯลฯ โดยจะประกาศเป็นช่วงๆ สำหรับผู้ที่สนใจสามารถดู รายละเอียดได้ที่ www.dede.go.th หรือสอบถามรายละเอียดได้ที่ หน่วยลูกค้าสัมพันธ์ โทรศัพท์ 0-2226-2311

สรุป

พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2535 กำหนดให้โรงงานและอาคารควบคุมมีหน้าที่ต้องอนุรักษ์พลังงาน และดำเนินการอนุรักษ์พลังงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยรัฐจะให้การสนับสนุนทางเทคนิคและวิชาการทางเทคโนโลยีการอนุรักษ์พลังงาน รวมทั้งดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนในการอนุรักษ์พลังงาน

เอกสารอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535.
2. พระราชกฤษฎีกากำหนดอาคารควบคุม พ.ศ. 2538.
3. พระราชกฤษฎีกากำหนดโรงงานควบคุม พ.ศ. 2540.
4. กฎกระทรวง (พ.ศ. 2538) ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการอนุรักษ์พลังงานในอาคารควบคุม.
5. กฎกระทรวง ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการกำหนดเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงาน และการตรวจสอบและวิเคราะห์การปฏิบัติตามเป้าหมายและแผนอนุรักษ์พลังงานสำหรับโรงงานควบคุมและอาคารควบคุม พ.ศ. 2547.
6. กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาในการส่งข้อมูลและการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2547.

พัฒนาพลังงานไทย ลดใช้พลังงานชาติ

กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

กระทรวงพลังงาน

www.dede.go.th

หน่วยลูกค้าสัมพันธ์

17 ถนนพระราม 1 เจริญสะพานกษัตริย์ศึก ยศเส ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์ 0-2226-2311 โทรสาร 0-2226-3943 E-mail: dedeoss@dede.go.th